

Elektronik alanında yeni gelişmeler :

CEPTE TAŞINAN ELEKTRONİK DİLMAÇ

Bilgisayarlar yalnız küçülmedi, bir taraftan da yeni alanlara el attı. Burada söz konusu olan bir hesap makinesi değil, bir dilden ötekine bir çevirme makinesidir. Bu size dilini bilmediğiniz bir memlekette bir dilmaç (tercüman) görevini görür. Şimdilik İngilizce'den, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca ve Japonca için hazırlanmıştır.

Yabancı dil öğrenmek kolay bir iş değildir. Kitaplara, kurslara, kasetlere ve sıkı çalışmaya gereksinime vardır.

Elektronik sayesinde küçük bir kutu, bilgisayar, size yabancı bir ülkede hiç bilmediğiniz bir dilde dilmaçlık etmektedir. Aynı zamanda onu bu dili öğrenmek için de kullanabilirsiniz.

Çoktan beri bilgisayar yardımıyla Amerika'da Rusça'dan İngilizce'ye otomatik çeviriler yapıldığı biliniyordu, fakat bu gizli tutuluyor ve ayrıntıları hakkında fazla bir şey açıklanmıyordu.

Amerika'da Craig Corporation otomatik bir dilmaç yapmağa başladı, sonuç cep hesap makinelere büyüklüğünde bir bilgisayardır. Bu küçük bilgisayarın belleğinde her dilden 1500 kelime saklıdır ve bir düğmeye basmak suretiyle bir dilden öteki dile çeviri yapmak kabildir. Günlük konuşmalarımızın 800 kelimeyi pek geçmediğini düşünürseniz, bu, oldukça zengin bir lûgat kiti-

bini yanınızda taşıyor ve anında istediğiniz kelimeyi bulabiliyorsunuz demektir. Tıpkı hesap makinelinde istediğiniz bir sayıyı "yazar" gibi, burada da tuşlara basarak çevirmek istediğimiz kelimeyi yazacak ve sonra "çevir" düğmesine dokunur dokunmaz, onun öteki dildeki karşılığını bilgisayarın ekranında bulacaksınız. Şimdilik bu küçük otomatik dilmaç İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca ve Japonca için yapılmıştır. Bu dillerden herhangi birinden ötekine çeviri yapmak kabildir.

Otomatik dilmacın ayrı dilden değişik küçük bellek kapsülü vardır, her biri 1500 kelime içerir. Kapsülü değiştirmek suretiyle istediğimiz dilden çeviri yapabilirsiniz.

Dünya çapında iletişim

Craig dilmacı aslında cebe sığacak boyda bir çeviri bilgisayardır ve onun sayesinde dünyanın

en çok kullanılan dillerinde yabancılarla anlaşabilirsiniz, o dili öğrenmek istemerseniz bile, o andaki ihtiyaçlarınızı görebilirsiniz.

Bilgisayarın arkasında 50 sayı vardır, bunlar her dilde en çok kullanılan ve en pratik cümleleri içerir. Bunlardan 25'i "Bunun fiatı ne kadardır", veya, "Bu kaçadır?" gibi o anda bütün olarak kullanabileceğiniz şeylerdir. Geri kalan 25'i sizin sonradan ayrıca ekleyeceğiniz (öteki taraftaki harf tuşlarına basarak oluşturacağınız) bir kelime ile birleşerek tamamlanacaktır. Örneğin, "Bana ... verir misiniz?" Bunu, "Bana bir kilo şeker (veya iki çukolata, v.b.) verir misiniz?" yapabilirsiniz. Bu tuşlara bastıktan sonra çeviri düğmesine dokunur dokunmaz, bütün cümle tam olarak istediğiniz dilde karşınıza çıkmaktadır. Eğer cümle 16 harften fazla ise, o parçalanır ve soldan başlayarak devam eder.

Bu şekilde bir tek kelime söylemeden istediğiniz her konuşmayı, istediğiniz her dilde yapabilirsiniz. Yapabileceğiniz biricik şey istediğiniz kelime veya cümlenin otomatik dilmaçta karşılığını bulup konuşmak istediğiniz yabancıya göstermenizdir. O da söylemek istediği şeyleri kendi dilinden sizin gibi tuşlara basarak size söyleyecektir, siz çeviri düğmesine basarak bunları Fransızca, Almanca v.s. dillerde okuyacaksınız.

Bu sayede yabancı bir kentte istediğiniz şeyleri satın almak, fiatlarını öğrenmek, lokantada yemek ısmarlamak, hatta gazeteleri sokak levhalarının anlamak bile mükemmel kabil olacaktır.

Turistler için yabancı dilde yazılmış basit kitaplar vardır, burada seyahat, alışveriş, tıbbî kelimeler alfabetik sıra ile bulunabilir. Aynı şeyi otomatik dilmaçla da bulabilirsiniz. Böyle ana kavramları "yazmak" sayesinde onlarla ilgili kelimeleri sıra ile ekranda, bir kitabın sayfalarını açmaktan çok daha çabuk, görürsünüz.

Yabancı dil öğrenmek isteyenler için

Yabancı bir dil öğrenmek kolay değildir. Craig Dilmaç kitap veya kasetlerin yerini tutmaz. Bununla beraber o çok değerli bir öğretim yardımcısıdır. o öğrenme sürecini hızlandırır ve size daha çok kelimeyi daha az zamanda öğretir.

Tuşa basarak ekranda gözünüzle gördüğünüz kelime çok kez başka öğretim yöntemlerine oranla çok daha iyi ve çabuk aklınızda kalır. Bir yandan da onu cebinizde hazır taşımak size bir zevk ve güven duygusu verir.

Dört öğretim sistemi

● Otomatik dilmaç normal bir konuşmada en fazla karşılaşılan kelimeleri kullanma sırasına

göre ayrılabilir ve her biri ekranda birkaç saniye görünüp söner, böylece onu sesli okumak olanağını bulmuş olursunuz.

● Ekranda İngilizce bir kelime gözükmemektedir ve örneğin siz bunu Fransızca'ya çevirmek istiyorsanız, fakat imlâsını tam yazamadınız, küçük bilgisayar bunu size haber verir ve ekranda doğrusunu gösterir.

● İsteddiğiniz bir konu seçebilirsiniz ve bununla ilgili kelimeler alfabetik sıra ile ekranda görünür. Örneğin bir geziye çıkıyorsanız, ilgili bütün kelimeleri böylece birden öğrenebilirsiniz. Vapur, tren, istasyon v.s.

● Herhangi bir harf seçebilir ve o harfle başlayan bütün kelimeleri sıra ile ekranda görür ve hepsini öğrenebilirsiniz.

Bütün Yanıtlar

● Aceleden veya yanlışlıkla, yada tam bilmediğimizden bir kelimeyi yanlış veya eksik harflerle basmışsanız, derhal ekranda bir sorun işareti görünür. Özel bir tuşa basmak suretiyle ekranda ona yakın birçok kelimeler gözükür ve siz doğru olanı seçebilirsiniz.

● Eğer, örneğin, İngilizce'de yabancı dilden iki anlamı olan bir kelime basmışsanız, otomatik dilmaç size hangisini kullanmak istediğinizi sorar ve yine özel bir tuşa basmak suretiyle istediğinizi seçebilirsiniz.

Bellek Kapsülü

Esas dil İngilizce'dir ve öteki diller özel kapsüllerle küçük bilgi sayara konulur. Craig dilmaç böylece 256.000 iletişim bit'i yada 7.000 kelime içerir, fakat onun daha başka verileri de stok etmesi kabildir, böylece tüm lûgat kitapları, reçeteler, kalori çizelgeleri, yararlı istatistikler ve daha başka öğrenim programlarını onun bellek sistemine ekleyebilirsiniz.

Bedava verilen iki başlatma kapsülü 6 dilde otomatik dilmaçın nasıl kullanacağını size bildirir. Ayrıca o size bu küçük bilgisayarın bir hesap makinesi olarak nasıl kullanabileceğini de bildirir. O değişik paraların karşılıklarını ve hesaplarını yapar, aynı zamanda İngiliz ölçü sistemiyle metrik sistemin çevrilmesini de içerir. Bundan başka gün aydın, Allahısarmarladık, teşekkür ederim gibi çok fazla kullanılan 20 kelime veya cümleyi de verir.

● Şimdilik yalnız yukarıda sözü edilen dillerin kapsülleri vardır, fakat ileride bu dillerin sayısının çoğaltılmasına çalışılmaktadır.